

Sở GD&ĐT Đắk
Nông

KỶ THI TUYỂN SINH VÀO LỚP 10 THPT
NĂM HỌC 2022 - 2023

ĐỀ CHÍNH
THỨC

Môn thi: Ngữ văn

Thời gian: 120 phút (Không kể thời gian phát đề)

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc đoạn thơ sau và trả lời câu hỏi:

*Mặt trời xuống biển như hòn lửa,
Sóng đã cài then đêm sập cửa
Đoàn thuyền đánh cá lại ra khơi
Câu hát căng buồm cùng gió khơi*

(Trích Ngữ văn 9, tập một tr.139, NXB Giáo dục Việt Nam, 2016)

Câu 1. (1.0 điểm) Đoạn thơ trên được trích từ tác phẩm nào? Tác giả là ai?

Câu 2. (1.5 điểm) Nêu hoàn cảnh ra đời và xuất xứ của tác phẩm ấy.

Câu 3. (1.5 điểm) Chỉ ra và nêu tác dụng của các phép tu từ trong hai câu thơ sau:

*Mặt trời xuống biển như hòn lửa.
Sóng đã cài then, đêm sập cửa.*

II. LÀM VĂN (6,0 điểm)

Phân tích hai khổ thơ sau trong bài thơ Mùa xuân nho nhỏ của Thanh Hải:

*Ta làm con chim hót
Ta làm một cành hoa*

*Ta nhập vào hoà ca
Một nốt trầm xao xuyến.*

*Một mùa xuân nho nhỏ
Lặng lẽ dâng cho đời
Dù là tuổi hai mươi
Dù là khi tóc bạc.*

Đáp án đề thi vào lớp 10 môn Văn Đắk Nông năm 2022 - 2023

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Câu 1: Đoạn thơ được trích từ tác phẩm Đoàn thuyền đánh cá của Huy Cận.

Câu 2: Hoàn cảnh ra đời và xuất xứ của tác phẩm Đoàn thuyền đánh cá:

Giữa năm 1958, Huy Cận có một chuyến đi thực tế dài ngày ở vùng mỏ Quảng Ninh. Từ chuyến đi thực tế ấy, hồn thơ Huy Cận thực sự nảy nở dồi dào cảm hứng về thiên nhiên đất nước.

In trong tập “Trời mỗi ngày lại sáng” năm 1958

Câu 3: Biện pháp nghệ thuật trong đoạn thơ:

- So sánh: Mặt trời xuống biển như hòn lửa.

-> Tác dụng: Mặt trời được ví như một hòn lửa không lồ từ từ lặn xuống biển.

- Nhân hóa: Sóng đã cài then, đêm sập cửa.

-> Tác dụng: Gán cho sự vật những hành động của con người "cài then", "sập cửa" gợi cảm giác vũ trụ như một ngôi nhà lớn, con người đi trong biển đêm mà như đi trong ngôi nhà của mình.

II. LÀM VĂN (6,0 điểm)

1. Mở bài

- Giới thiệu tác giả, tác phẩm:

- Thanh Hải là một nhà thơ hiện đại, trưởng thành qua hai cuộc kháng chiến chống Pháp và Mỹ.
- Mùa xuân nho nhỏ là tác phẩm được viết vào những ngày cuối đời của ông, thể hiện khát vọng được hiến dâng cho đời.

- Khái quát khổ 4 5: Hai khổ thơ thể hiện ước vọng được hòa nhập vào cộng đồng, được hiến dâng cho cuộc đời, cho mùa xuân chung của dân tộc.

2. Thân bài

* Khái quát bài thơ

- Hoàn cảnh sáng tác: tác giả sáng tác bài thơ Mùa xuân nho nhỏ khi đang nằm trên giường bệnh. Lúc này, đất nước đã được thống nhất và đang bước vào giai đoạn xây dựng cuộc sống mới nhưng vẫn còn nhiều khó khăn.
- Nội dung cả bài: bài thơ là tiếng lòng, là những lời tâm sự và là mong ước được dâng hiến một mùa xuân nho nhỏ của tác giả cho mùa xuân của đất nước.

* Phân tích khổ 4

- Nội dung chính của khổ 4: khát vọng được hòa nhập, được mang đến niềm vui cho đời:

*Ta làm con chim hót,
Ta làm một cành hoa.
Ta nhập vào hoà ca,
Một nốt trầm xao xuyến*

- Khổ thơ sử dụng phép điệp từ với từ “ta làm” cùng nhịp thơ nhanh, dồn dập => Thể hiện khát vọng mãnh liệt được cống hiến của thi nhân.

- Làm con chim hót: góp tiếng hót, âm thanh tươi mới, hân hoan cho đời.
- Làm một cành hoa: góp hương thơm, sắc thắm cho đời, điểm tô cho cuộc sống.

=> Đó là những ước mơ vô cùng nhỏ bé, đơn sơ, tô điểm cho mùa xuân của đất nước.

+ Một nốt trầm: một âm trầm, không ồn ào, không nổi bật, không cao điệu, chỉ âm thầm lặng lẽ nhập vào khúc ca đón mừng xuân về của nhân dân.

- Tác giả sử dụng đại từ “ta” chính là muốn nói đây không phải chỉ là tâm niệm riêng của ông, mà nó còn là khát vọng chung của một dân tộc.

=> Kết luận: Khổ thơ 4 đã thể hiện rõ nét khát vọng được nhập vào cuộc đời, được cống hiến một phần tốt đẹp, dù nhỏ bé, của mình cho cuộc đời chung, nguyện vì sự phồn vinh của dân tộc mà hi sinh mình. Đây chính là tâm niệm cao đẹp, đáng quý của một nhà cách mạng, một nhà thơ đã sống trọn nhịp thở với đất nước, với quê hương.

* Phân tích khổ 5

- Nội dung chính của khổ 5: ước nguyện được cống hiến chân thành, tha thiết, không kể tuổi tác:

Một mùa xuân nho nhỏ

Lặng lẽ dâng cho đời

Dù là tuổi hai mươi

Dù là khi tóc bạc.

- “Mùa xuân nho nhỏ” là một hình ảnh ẩn dụ cho cuộc đời của mỗi con người, thể hiện cho mỗi một sự cống hiến thầm lặng => Tác giả muốn được góp một phần công sức nhỏ bé của mình để điem tô cho mùa xuân vĩ đại của đất nước.
- Tác giả đã sử dụng các từ láy “lặng lẽ”, “nho nhỏ”, đây là một cách nói khiêm tốn và chân thành của nhân cách sống cao đẹp khi luôn muốn góp vào lợi ích chung của dân tộc.

=> Tác giả có một cách sống thật đẹp, đó là một lẽ sống cống hiến khiêm tốn, lặng lẽ, âm thầm, không mong cầu được tôn vinh.

- Điệp ngữ “dù là” thể hiện thái độ tự tin, cứng cỏi trước mọi khó khăn của cuộc đời.
- “Tuổi hai mươi”, “khi tóc bạc”: sự cống hiến âm thầm bất kể tuổi tác, bất kể thời gian, bất kể khi còn hăng hái hay đã sắp cạn sức lực, vẫn muốn đóng góp mọi thứ của mình cho sự nghiệp chung.

=> Đây chính là lợi tự nhủ bản thân phải kiên trì, phải quật cường đấu cho thời gian có thể cướp đi sức trẻ của con người, để có thể mãi là một mùa xuân nho nhỏ trong mùa xuân lớn của quê hương.

=> Tác giả đã vượt lên cả bệnh tật, tuổi già bằng một niềm yêu đời tha thiết, mãnh liệt để luôn hướng mình đến lối sống có ích cho đời. Đó là một ý thức cao đẹp, ý thức trách nhiệm với quê hương, đất nước, là một khát vọng sống mãnh liệt để mãi được cống hiến, là một ý thức bất diệt trong tâm hồn của tác giả.

3. Kết bài

- Khái quát lại nội dung khổ 4 5 trong bài thơ và nêu cảm nhận của bản thân